Школска 2014/2015. година

Републичко такмичење ученика основних школа

Књижевна олимпијада

VIII разред

Шифра: _____

1. У поље поред наслова књижевног дела напиши број под којим се налази име аутора који је то дело написао. Један аутор је вишак.

1.	Пеђа Милосављевић		
2.	Доситеј Обрадовић	*Опомена*	
3.	Десанка Максимовић	*Мемоари*	
4.	Ђура Јакшић	*Потера за пејзажима*	
5.	Прота Матеја Ненадовић	*Отаџбина*	

2. Уписивањем назива стилских фигура на линијама допуни наведене дефиниције.

а) Стилска фигура којом се појачава музикалност стиха понављањем истог самогласника унутар једног стиха назива се _____.

б) Стилска фигура којом се у логичку везу, а не у везу по сличности, доводе појмови који се пореде назива се _____.

3. Заокружи слово испред тачног одговора. Житије је средњовековна биографија у којој је описан:

а) живот истакнутог политичара или дипломате;
б) живот најзначајнијег уметника, дворског песника;
в) живот средњовековног писца, угледног грађанина;
г) живот владара или истакнутог црквеног поглавара.

4. Пажљиво прочитај следеће реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна заокружи **Н**.

а) Свети Сава је први српски књижевник. **Т** **Н**

б) Фантастика се не појављује у бајкама. **Т** **Н**

в) Антагонист је главни лик у драмској радњи. **Т** **Н**

г) Радња приповетке *Све ће то народ позлатити* одвија се за време Првог балканског рата. **Т** **Н**

5.	На линијама поред стихова напиши наслове народних епских песама из којих су дати одломци. а) *Моја руко, зелена јабуко,* *гдје си расла, гдје л' си устргнута!* *А расла си на криоцу моме,* *устргнута на Косову равном!* _____ (наслов песме) б) *'Вако нама инџијели кажу:* *Кад су 'наке бивале прилике,* *Виш' Србије по небу ведроме,* *Ев' од онда пет стотин' година* *Ми смо онда царство задобили,* *И два влашка цара погубили...* _____ (наслов песме) в) *Збаци с главе бугарску шубару,* *скиде с леђа бугар-кабаницу –* *засија се скерлет и кадифа,* *засјаше се токе на прсима* *и злаћене ковче на ногама:* *сину Милош у пољу зелену,* *као јарко иза горе сунце...* _____ (наслов песме)	
6.	Заокружи слово испред тачног одговора. У ком веку се одвија радња романа *Сеобе* Милоша Црњанског? а) У XVII веку; б) У XVIII веку; в) У XIX веку.	
7.	Заокружи слово испред тачног одговора. Због чега је везир Јусуф, јунак из Андрићеве приповетке *Мост на Жепи*, допао у немилост? а) Због једне опасне интриге. б) Због свог порекла. в) Због проневере новца за изградњу моста.	
8.	Пажљиво прочитај наведени одломак и на линијама напиши тражене одговоре. *Од владике и свијех главарах* *Селим-паши отпоздрав на писмо.* *Тврд је орах вођка чудновата,* *не сломи га, ал'зубе поломи!* Писац дела из ког је наведени одломак је _____. Наслов дела из ког је наведени одломак је _____. Књижевна врста којој припада дело из ког је наведени одломак је _____.	

9.	Процес постепеног преласка из православне вере у католичанство који јунак Матавуљеве приповетке *Пилипенда* доживљава као издајство назива се: а) унијаћење; б) христијанизација; в) интеграција.	
10.	Поред имена сваког књижевног јунака напиши број који се односи на књижевно дело у коме се тај јунак појављује. Једно дело је вишак. а) Дафина _____ 1. *Пилипенда* б) Виђа _____ 2. *Лазавац пред судом* в) Раде _____ 3. *Сумњиво лице* г) Давид _____ 4. *Сеобе* 5. *Чудесна справа*	
11.	На линији напиши којој књижевној врсти припада песма *Очију твојих да није* Васка Попе. _____ (назив врсте лирске песме)	
12.	Да ли је постојала могућност да се сретну, односно да ли су следећи писци били савременици? На линијама поред парова писаца напиши **ДА** или **НЕ**. а) Бранислав Нушић и Милош Црњански _____ б) Петар II Петровић Његош и Петар Кочић _____ в) Теодосије и Јован Јовановић Змај _____ г) Вук Стефановић Караџић и Борисав Станковић _____	
13.	Вук Исакович, један од главних ликова романа *Сеобе* Милоша Црњанског, нада се да ће се одселити у једну европску царевину да би се већ једном одморио и смирио. На линији напиши име те царевине. _____ (име царевине)	
14.	Прочитај наведене биографске податке и на линији напиши о ком аутору је реч. *Рођен је 1826. године у Бранковини код Ваљева. Школовао се у Београду, Прагу, Берлину и Хајделбергу. Много је путовао по европским земљама. Дуго је боравио у Црној Гори. Он је наш први модерни путописац. Оставио је записе о својим путовањима по Швајцарској, Италији, Немачкој. Умро је 1895. године у Ваљеву.* _____ (име и презиме аутора)	
15.	Подвуци књижевнотеоријски појам који не припада датом низу и укратко објасни критеријум на основу којег тај појам представља „уљеза”. БАЈКА ДНЕВНИК ПЕЈЗАЖ МЕМОАРИ ПУТОПИС _____ _____	

16. Пажљиво прочитај наведени одломак из приповетке *Деца* Иве Андрића и заокружи слово испред тачног одговора.

Једнога од тих пролећних дана, био је Велики четвртак, у једно такво предвече позваше ме Миле и Палика да сутра после подне идем с њима да бијемо Јевреје. На те експедиције у јеврејске махале ишло се само неколико пута преко године, редовно о нашим или јеврејским празницима.

Шта је разлог за насиље приказано у приповеци?

а) Доба године када најчешће почињу ратови.
б) Верска мржња и нетрпељивост.
в) Мржња према богатијим слојевима друштва.

17. Попуни табелу како је започето.

Назив дела	Књижевни род	Књижевна врста
Сумњиво лице		
Ромео и Јулија		
Кроз мећаву		

18. Допуни следећу реченицу.
Скуп догађаја који су се одиграли у неком временском оквиру зове се _____,

а начин на који су ти догађаји приказани у књижевном делу зове се _____.

19. Одреди врсту риме у наведеној строфи из *Пролетње песме* Десанке Максимовић.

Осећам вечерас, док посматрам ласте
и пупољке ране
како срце моје полагано расте
к' о видик у лепе, насмејане дане.

_____
(назив врсте риме)

20. У наведеном низу дела народне књижевности подвуци наслове три дела која припадају епско-лирским врстама:
Женидба Милића Барјактара, Златна јабука и девет пауница, Хасанагиница, Женидба Душанова, Немушти језик, Три сужња, Стојан и Љиљана, Српска дјевојка, Кујунџија и хитропреља.

Број бодова: _____ **Прегледао/-ла: _____**

РЕШЕЊА: VIII разред

НАПОМЕНА: ТЕСТ СЕ ИСПУЊАВА ЋИРИЛИЦОМ; ОДГОВОРИ ОТВОРЕНОГ ТИПА МОРАЈУ БИТИ УСКЛАЂЕНИ СА ПРАВОПИСОМ.

Питање	**Тачан одговор**	**Кључ за оцењивање**
1.	3 5 1 4	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.
2.	а) асонанца б) метонимија	Уколико су дата оба тачна одговора, онда се даје један бод.
3.	г) живот владара или истакнутог црквеног поглавара	1 бод
4.	а) Т б) Н в) Н г) Н	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.
5.	а) *Смрт Мајке Југовића* б) *Почетак буне против дахија* в) *Женидба Душанова*	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.
6.	б) У XVIII веку.	1 бод
7.	а) Због једне опасне интриге.	1 бод
8.	а) Петар (II) Петровић Његош б) *Горски вијенац* в) драмски спев	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.
9.	а) унијаћење	1 бод
10.	а) 4 б) 3 в) 5 г) 2	1 бод
11.	љубавна песма	1 бод
12.	а) **ДА** б) **НЕ** в) **НЕ** г) **НЕ**	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.
13.	Русија / Руска царевина	1 бод
14.	Љубомир Ненадовић	1 бод
15.	<u>ПЕЈЗАЖ</u> Образложење: Сви остали појмови представљају називе прозних врста, а пејзаж је назив за врсту дескрипције (опис природе).	1 бод за цео тачан одговор. Напомена: (Прихвата се свако тачно, смислено срочено образложење.)

<table>
<tr><td>16.</td><td>б) Верска мржња и нетрпељивост.</td><td>1 бод</td></tr>
<tr><td>17.</td><td><table>
<tr><td>Назив дела</td><td>Књижевни род</td><td>Књижевна врста</td></tr>
<tr><td>Сумњиво лице</td><td>драма</td><td>комедија</td></tr>
<tr><td>Ромео и Јулија</td><td>драма</td><td>трагедија</td></tr>
<tr><td>Кроз мећаву</td><td>епика</td><td>приповетка</td></tr>
</table></td><td>Уколико је дато пет или свих шест тачних одговора, онда се даје један бод.</td></tr>
<tr><td>18.</td><td>фабула, сиже</td><td>Само тачан редослед носи 1 бод.</td></tr>
<tr><td>19.</td><td>укрштена (наизменична) рима</td><td>1 бод</td></tr>
<tr><td>20.</td><td>Женидба Милића Барјактара,
Хасанагиница,
Стојан и Љиљана</td><td>Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод. Ако је подвучено и нешто погрешно, не добија се бод.</td></tr>
</table>